

PROGRAM DELA 2022
Ministrstvo za okolje in prostor

Tretja sprememba Programa dela za Inštitut za vode Republike Slovenije v delu, ki se nanaša na naloge v javnem interesu

Številka: 35500-299/2021-2550
Datum: 20. 10. 2022

Na podlagi 160. člena Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – Zzdri-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15 in 65/20) in 6. člena Odloka o preoblikovanju Vodnogospodarskega inštituta, družbe za gospodarjenje z vodami, d.o.o., v javni zavod »Inštitut za vode Republike Slovenije« (Uradni list RS, št. 26/03, 6/12, 103/15), ki določa, da ministrstvo pristojno za vode določi program dela inštituta, ki se nanaša na zakonsko določene naloge. Zakonsko določene naloge obsegajo sodelovanje pri pripravi metodologij, povezanih z izdelavo načrtov upravljanja voda, in sodelovanje pri pripravi metodologij, povezanih z določanjem ekološko sprejemljivega pretoka.

Uroš Brežan
minister

Ljubljana, oktober 2022

I. OBRAZLOŽITEV SPREMEMBE V PROGRAMU DELA

Na predlog Ministrstva za okolje in prostor, Direkcije za vode RS in Agencije RS za okolje se izvede tretja sprememba Programa dela za Inštitut za vode RS (v nadaljevanju: Program dela) v delu, ki se nanaša na naloge v javnem interesu za leto 2022, in ki se financirajo iz proračunske postavke Sklad za vode. Spremembe Programa dela obsegajo:

- Naloga 1.3 Razvoj metodologij za vrednotenje ekološkega stanja vodotokov na podlagi rib za manjkajoče ribje tipe hidroekoregij Dinaridi in Padska nižina – pregled in poenostavitev ribjih tipov: Nalogi 1.3 se spremeni naslov, obseg in vrednost.; Vrednost naloge se z 42.700,00 EUR zmanjša na 34.800,00 EUR in sicer v delu za IzVRS. Vrednost naloge se zaradi zmanjšanega obsega dela zmanjša v delu za IzVRS s 24.400 EUR na 16.500 EUR. Vrednost naloge v delu za zunanje izvajalce ostaja nespremenjena. Skupna vrednost naloge po spremembi znaša 34.800 EUR. Preostala sredstva z naloge 1.3 se v vrednosti 7.900 EUR prerazporedijo na nalogo 11.
- Naloga 2.2 Strokovna podpora pri pripravi posodobitve Načrta zmanjševanja poplavne ogroženosti (NZPO II): Vrednost naloge se zaradi zmanjšanega obsega dela zmanjša z 20.000 EUR na 12.600 EUR. Preostala sredstva se z naloge 2.2 v vrednosti 7.400 EUR prerazporedijo na nalogo 11.
- Naloga 2.3 Izpolnjevanje obrazcev za poročanje in poročanje Načrta zmanjševanja poplavne ogroženosti EK: Vrednost naloge se zaradi zmanjšanega obsega dela zmanjša s 15.000 EUR na 12.000 EUR. Preostala sredstva se z naloge 2.3 v vrednosti 3.000 EUR prerazporedijo na nalogo 11.
- Naloga 4.1 Vzpostavitev platforme in modela za celovito upravljanje morskega okolja in izmenjavo podatkov (nadaljevanje naloge iz leta 2021): Vrednost naloge se zaradi zmanjšanega obsega dela zmanjša v delu za IzVRS s 100.000 EUR na 88.200 EUR. Vrednost naloge v delu za zunanje izvajalce ostaja nespremenjena. Skupna vrednost naloge po spremembi znaša 148.000 EUR. Preostala sredstva z naloge 4.1 se v vrednosti 11.800 EUR prerazporedijo na nalogo 11.
- Naloga 5.2 Razvoj sistema za podporo odločanju o rabi površinskih voda Vrednost naloge se zaradi zmanjšanega obsega dela zmanjša v delu za IzVRS 98.000 EUR na 88.800 EUR. Vrednost naloge v delu za zunanje izvajalce ostaja nespremenjena. Skupna vrednost naloge po spremembi znaša 98.000 EUR. Preostala sredstva z naloge 5.2 se v vrednosti 9.200 EUR prerazporedijo na nalogo 11.
- Naloga 8 Nepredvidene naloge, tekoča podpora MOP: Vrednost naloge se zaradi zmanjšanega obsega dela zmanjša z 10.000 EUR na 4.000 EUR. Preostala sredstva se z naloge 8 v vrednosti 6.000 EUR prerazporedijo na nalogo 11.
- Doda se naloga 11: Strokovne podlage za sprejem Uredbe o metodologiji in podrobnejših pogojih za utemeljitev odstopanja od okoljskih ciljev zaradi gradnje HE nad 10MW v skladu s 56. členom Zakona o vodah: Vrednost naloge znaša 45.300,00 EUR.

Podrobnejša obrazložitev sprememb Programa dela je navedena v poglavju II. predmetnega dokumenta.

Skladno z navedenimi obrazložitvami se v Programu dela za Inštitut za vode Republike Slovenije smiselno nadomesti/dopolni besedila, kot je navedeno v poglavju II. tega predloga spremembe programa.

Ostale naloge iz Programa dela se ne spreminjajo. Prav tako se ne spreminja finančni obseg, saj se s predmetno spremembo Programa dela sredstva za nalogo 11 zagotovi s prerazporeditvijo sredstev z nalog 1.3, 2.2, 2.3, 4.1, 5.2 in 8, ki se jim obseg dela s predmetno spremembo Programa dela zmanjša.

II. SPREMEMBE V PROGRAMU DELA

1.3 Razvoj metodologij za vrednotenje ekološkega stanja vodotokov na podlagi rib za manjkajoče ribje tipe hidroekoregij Dinaridi in Padska nižina – priprava podatkovne

OBRAZLOŽITEV SPREMEMBE

Nalogi 1.3. se spremeni naslov in se glasi: »Razvoj metodologij za vrednotenje ekološkega stanja vodotokov na podlagi rib za manjkajoče ribje tipe hidroekoregij Dinaridi in Padska nižina - priprava

podatkovne baze«. Naslov naloge se spremeni zaradi spremembe vsebine naloge in zmanjšanega obsega. Sprememba vsebine in obsega naloge se izvede zaradi pomanjkanja podatkov, ki bi jih moral zagotoviti zunanji izvajalec. Predvidoma bodo podatki s strani zunanjega izvajalca zagotovljeni do konca leta, zato se vrednost naloge v delu zunanjega izvajalca ne spreminja. Vsebina naloge, ki pa jo izvede IzVRS se prilagodi glede na trenutno dostopnost podatkov. Vrednost naloge se zaradi zmanjšanega obsega dela zmanjša v delu za IzVRS s 24.400 EUR na 16.500 EUR. Skupna vrednost naloge po spremembi znaša 34.800 EUR. Preostala sredstva z naloge 1.3 se v vrednosti 7.900,00 EUR prerazporedijo na nalogo 11 v delu vrednosti za zunanje izvajalce.

IZHODIŠČA ZA IZVEDBO NALOGE

V skladu z vodno direktivo (Direktiva 2000/60/EC) morajo države članice EU razviti metode vrednotenja ekološkega stanja vodotokov in razvrščanja vodnih teles na podlagi biološkega elementa kakovosti ribe. V Sloveniji še vedno ekološkega stanja vodotokov na podlagi rib ni možno vrednotiti na okvirno polovici vodnih teles vodotokov, kar je bilo v poročilu o izvajanju vodne direktive (EU Pilot (2021)9899) prepoznano kot sistemska, pomembna in vztrajna neskladnost.

Osnova za razvoj metodologije vrednotenja ekološkega stanja vodotokov na podlagi rib je poznavanje referenčnih razmer, ki so pri že razvitih verzijah indeksa SIFAIR referenčne vrednosti metrik za številčnost, vrstno sestavo in starostno strukturo ribjih združb za posamezne ali združene ribje tipe.

Metodologija vrednotenja in razvrščanja v razrede ekološkega stanja vodotokov na podlagi rib je tako razvita za vse ribje tipe v hidroekoregiji Alpe (SIFAIR AL) in Panonska nižina (SIFAIR PN), za velike reke (SIFAIR VR) in za tri ribje tipe v hidroekoregiji Dinaridi in Padska nižina (SIFAIR SM-PI).

Za večino vodnih teles majhnih in srednje velikih rek hidroekoregij Dinaridi in Padska nižina so bile v letu 2016 določene referenčne združbe in na podlagi teh ribji tipi, ki pa so zaradi velike pestrosti združb tako številčni, da za večino ribjih tipov ni na voljo dovolj podatkov za razvoj indeksa vrednotenja. V okviru naloge je v letu 2022 potrebno zbrati in urediti podatkovno bazo, ki bi omogočila razvoj tipsko specifičnih metodologij vrednotenja na podlagi nove določitve ribjih tipov ali združevanja že predlaganih ribjih tipov (poročilo Razvoj metodologije vrednotenja ekološkega stanja in razvrščanja vodnih teles hidroekoregij Dinaridi in Padska nižina na podlagi rib; določitev ribjih tipov, končno poročilo, ZZRS in IzVRS, februar 2017).

CILJ IN NAMEN NALOGE

Cilj naloge v letu 2022 je zbrati in urediti podatke, ki bodo v naslednji fazi omogočili razvoj metodologij za vrednotenje ekološkega stanja vodotokov na podlagi rib za hidroekoregiji Dinaridi in Padska nižina. V ta namen se zberejo podatki o ribjih združbah in okoljskih dejavnikih (spremenljivkah naravnih dejavnikov in obremenitev) na vzorčnih mestih na malih in srednje velikih rekah v hidroekoregijah Dinaridi in Padska nižina.

VSEBINA NALOGE

- Pridobitev podatkov o ribji združbah z vzorčnih mest na malih in srednje velikih rekah v hidroekoregijah Dinaridi in Padska nižina (okvirno 300 vzorčnih mest).
- Pridobitev podatkov o okoljskih dejavnikih (spremenljivkah naravnih dejavnikov in obremenitev) za ista vzorčna mesta.

PREDVIDENI REZULTATI NALOGE Poročilo o nalogi.

- Urejena baza s podatki o vzorčnih mestih, ribjih združbah in okoljskih dejavnikih.

Rezultate se predstavi v z naročnikom usklajenem končnem poročilu o izvedenih nalogah, končnih rezultatih in ugotovitvah skupaj s strokovnimi utemeljitvami v tiskani in digitalni obliki. Za digitalno obliko izdelkov se uporabi naslednje formate: besedila v MS Word ali kompatibilnem formatu, tabelarične podatke v MS Excel ali kompatibilnem formatu, rastrske slike (fotografije, skice, ipd.) v BMP, JPEG, GIF ali PNG formatu, karte in podobno v SHP formatu, vključno s pripadajočimi atributnimi podatki in metapodatkovnimi zapisi.

ROKI ZA IZDELAVO NALOGE

- Mejniki 1: 20. 5. 2022 (vmesno poročilo)
- Mejniki 2: 20. 9. 2022 (vmesno poročilo)
- Mejniki 3 in zaključek naloge: 30. 12. 2022 (končno poročilo in urejena podatkovna baza)

Možne so spremembe rokov glede na dogovor med naročnikom in izvajalcem. Po dogovoru se s predstavniki naročnika izvedejo vmesni sestanki. Za vsak izstavljen zahtevek za izplačilo izvajalec spremljevalcem naloge posreduje gradivo o ugotovitvah po posameznih korakih naloge v Excel ali kompatibilnem formatu ali drugi zahtevani obliki.

VREDNOST NALOGE

Stroški dela IzVRS	Stroški dela zunanji izvajalci
16.500 EUR	18.300 EUR

SPREMLJEVALCI NALOGE

- dr. Nataša Dolinar (ARSO)
- dr. Miha Knehtl (IzVRS)

2.2 Strokovna podpora pri pripravi posodobitve Načrta zmanjševanja poplavne ogroženosti (NZPO II)

OBRAZLOŽITEV SPREMEMBE

Tekom leta se je izkazalo, da so potrebe po strokovni podpori pri izvajanju predmetne naloge manjše od načrtovane v začetku leta. Vrednost naloge se zaradi manjšega obsega posledično zmanjša z 20.000,00 EUR na 12.600,00 EUR. Preostala sredstva z naloge 2.2 se v vrednosti 7.400,00 EUR prerezporedijo na nalogo 11 v delu vrednosti za zunanje izvajalce.

IZHODIŠČA ZA IZVEDBO NALOGE

Pripravo Načrta zmanjševanja poplavne ogroženosti določa Direktiva 2007/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2007 o oceni in obvladovanju poplavne ogroženosti oz. t. i. poplavna direktiva. Tako je treba na podlagi t. i. predhodne ocene poplavne ogroženosti, v kateri vsaka država članica ugotovi oz. identificira poplavno ogroženost zdravja ljudi, gospodarstva, kulturne dediščine in okolja, določiti območja pomembnega vpliva poplav. Z namenom obvladovanja oz. zmanjševanja poplavne ogroženosti na teh območjih pomembnega vpliva poplav v okviru porečij pa morajo države članice pripraviti načrt za zmanjševanje poplavne ogroženosti, v katerem na podlagi načel analize stroškov in koristi, načela solidarnosti in načela vključevanja sodelovanja javnosti do določene stopnje že določijo in predvidijo ukrepe, s katerimi bi se ugotovljena poplavna ogroženost zmanjšala.

V Sloveniji je bil v okviru 1. cikla izvajanja EU poplavne direktive pripravljeni in potrjeni Načrt zmanjševanja poplavne ogroženosti v letu 2017 pripravljen Načrt zmanjševanja poplavne ogroženosti (NZPO I), ki ga je potrebno v izvajanju 2. Cikla EU poplavne direktive posodobiti.

CILJ IN NAMEN NALOGE

Cilj in namen nalog je pridobiti strokovne podlage za posodobitev Načrta zmanjševanja poplavne ogroženosti.

VSEBINA NALOGE

1. Elementi prvih načrtov za obvladovanje poplavne ogroženosti:

1. ugotovitve predhodne ocene poplavne ogroženosti na podlagi zahtev iz poglavja II v obliki zbirne karte vodnega območja ali območja upravljanja iz člena 3(2)(b) z navedbo območij iz člena 5(1), ki so predmet tega načrta za obvladovanje poplavne ogroženosti;
2. karte poplavne nevarnosti in karte poplavne ogroženosti, pripravljene v skladu s poglavjem III, ali že obstoječe karte v skladu s členom 13 ter ugotovitve, ki se jih lahko razbere iz teh kart;
3. opis ustreznih ciljev v zvezi z obvladovanjem poplavne ogroženosti, določenih v skladu s členom 7(2);
4. povzetek ukrepov in njihova prednostna razvrstitev, namenjenih doseganju ustreznih ciljev v zvezi z obvladovanjem poplavne ogroženosti, vključno z ukrepi, sprejetimi v skladu s členom 7, in ukrepi v zvezi s poplavami, sprejetimi na podlagi drugih aktov Skupnosti, vključno z direktivama Sveta 85/337/EGS z dne 27. junija 1985 presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje (1) in 96/82/ES z dne 9. decembra 1996 o obvladovanju nevarnosti večjih nesreč, v katere so vključene nevarne snovi (2), Direktivo 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje (3) in Direktivo 2000/60/ES;
5. če je na voljo, opis metodologije za skupna povodja ali porečja, ki so jo določile zadevne države članice za analizo stroškov in koristi, da bi ocenile ukrepe z nadnacionalnim učinkom.

II. Opis izvajanja načrta:

1. opis prednostne razvrstitve in načina, kako se bo spremljal napredek pri izvajanju načrta;
2. povzetek sprejetih ukrepov obveščanja javnosti in javnega posvetovanja;
3. seznam pristojnih organov in, če je to primerno, opis postopka usklajevanja znotraj vsakega mednarodnega vodnega območja in opis postopka usklajevanja z Direktivo 2000/60/ES.

B Elementi nadaljnjih posodobitev načrtov za obvladovanje poplavne ogroženosti:

1. vse spremembe ali posodobitve od objave zadnje različice načrta za obvladovanje poplavne ogroženosti, vključno s povzetkom pregledov, opravljenih v skladu s členom 14;
2. ocena napredka pri doseganju ciljev iz člena 7(2);
3. opis in razlaga vseh ukrepov, predvidenih v predhodni različici načrta za obvladovanje poplavne ogroženosti, ki naj bi se izvajali, vendar niso bili izvedeni;
4. opis vseh dodatnih ukrepov od objave zadnje različice načrta za obvladovanje poplavne ogroženosti

PREDVIDENI REZULTATI NALOGE

- Poročilo o opravljenih nalogah.

ROKI ZA IZDELAVO NALOGE

- Mejniki: 31. 12. 2022

VREDNOST NALOGE

Stroški dela IzVRS	Stroški dela zunanji izvajalci
12.600,00 EUR	/

SPREMLJEVALCI NALOGE

- Luka Štravs (MOP)
- Mateja Ribnikar (MOP)
- Davor Rozman (IzVRS)

2.3 Izpolnjevanje obrazcev za poročanje in poročanje Načrta zmanjševanja poplavne ogroženosti EK

OBRAZLOŽITEV SPREMEMB

Tekom leta se je izkazalo, da so potrebe po strokovni podpori pri izvajanju predmetne naloge manjše od načrtovane v začetku leta. Vrednost naloge se zaradi manjšega obsega posledično zmanjša s 15.000,00 EUR na 12.000,00 EUR. Preostala sredstva z naloge 2.3 se v vrednosti 3.000 EUR prerezporadijo na nalogo 11 v delu vrednosti za zunanje izvajalce.

IZHODIŠČA ZA IZVEDBO NALOGE

Poplavna direktiva določa aktivnosti, ki jih morajo države članice izvajati, da bi lahko bolj učinkovito obvladovale poplavno ogroženost v okviru pretežno nacionalnih in tudi čezmejnih porečij. Ena od pomembnih aktivnosti je tudi poročanje Evropski komisiji (EK) o sprejetih oz. posodobljenih dokumentih, kartah in načrtih sprejetih znotraj izvajanja EU poplavne direktive.

CILJ IN NAMEN NALOGE

Cilj in namen naloge je podpora in sodelovanje pri poročanju posodobljenega načrta poplavne ogroženosti (NZPO II).

VSEBINA NALOGE

Vsebina naloge obsega sodelovanje pri poročanju Načrta zmanjševanja poplavne ogroženosti EK (na predpisanih obrazcih).

PREDVIDENI REZULTATI NALOGE

- Odporočani obrazci NZPO na EK.

ROKI ZA IZDELAVO NALOGE

- Rok: 1.12.2022

VREDNOST NALOGE

Stroški dela IzVRS	Stroški dela zunanji izvajalci
12.000 EUR	/

SPREMLJEVALCI NALOGE

- Luka Štravs (MOP)
- Mateja Ribnikar (MOP)
- Davor Rozman (IzVRS)

4.1 Vzpostavitev platforme in modela za celovito upravljanje morskega okolja in izmenjavo podatkov (nadaljevanje naloge iz leta 2021)

OBRAZLOŽITEV SPREMEMBE

Obseg naloge se zaradi vključitve naloge 9 s predmetno spremembo Programa dela zmanjša. Aktivnosti, ki se ne bodo izvedle so: Poročilo osnovnega modela in študije celovitega modela; Pilotna študija vključevanja naprednih tehnologij v eMorje; Pilotna študija vključevanja podatkov v eMorje. Vrednost naloge se zaradi zmanjšane obsega dela zmanjša v delu za IzVRS s 100.000 EUR na 88.200 EUR. Vrednost naloge za zunanje izvajalce se ne spreminja. Skupna vrednost naloge po spremembi znaša 148.200 EUR. Preostala sredstva z naloge 4.1 se v vrednosti 11.800 EUR prerezporodijo na nalogo 11 v delu vrednosti za stroške dela IzVRS.

IZHODIŠČA ZA IZVEDBO NALOGE

Vzpostavitev Platforme in modela za celovito upravljanje morskega okolja in izmenjavo podatkov (v nadaljevanju: PMO) sledi EU smernicam digitalizacije oziroma digitalne preobrazbe prostora in okolja. PMO je načrtovana v sklopu eMOP (eUprava) in bo orodje za izvajanje Pomorskega prostorskega plana (PPP), Načrta za upravljanje z morskim okoljem (NUMO II) in drugih direktiv s področja upravljanja voda. Izhodišča naloge ostajajo strateški dokumenti Slovenije, EU in Združenih Narodov (OZN), kot npr. Zeleni dogovor (Green Deal) za trajnostni razvoj Evrope.

Slika: Namen PMO iz vidika 1 - Podpora povezanju in skupnem upravljanju Jadrana in širše ter vidika 2 – Pilotno območje za namene razvoja in vzpostavitve eMOP

CILJ IN NAMEN NALOGE

Zaradi intenzivnega dela in priprav na prej naštetih izhodišč je naloga Vzpostavitev PMO prioriteten pomena za izboljšanje učinkovitosti pri upravljanju z morjem in obalo. Delavnice in usklajevanja na MOP v okviru dosedanjih aktivnosti te naloge so nakazale velik obseg dela pri njenem vzpostavljanju, kar predstavlja velik izziv za vse sodelujoče pri projektu. Vsekakor so temeljni cilji in nameni naloge idejno postavljeni, tako se pričakuje v naslednjem letu (2022) dokončno oblikovanje idejne zasnove in testno realizacijo PMO.

Med temeljnimi cilji vzpostavitve PMO so predvsem izboljšanje pridobivanja in izmenjave podatkov, rezultatov analiz in strokovnih gradiv ter ocen stanja, načrtovanja ukrepov in monitoring njihovih dejanskih učinkov. Številne institucije, ki se ukvarjajo z morskim okoljem in pridobivajo ali uporabljajo podatke za spremljanje stanja in različne analize, bodo s pomočjo PMO bolj učinkovito opravljale svoje dejavnosti in hitreje posredovale podatke/rezultate ostalim deležnikom. To bo posledično vplivalo na boljše komunikacijo, učinkovitost in gospodarnost celotnega upravnega sistema in podpiralo iskanje bolj učinkovitih in medresorsko usklajenih rešitev. Poleg učinkovitosti izvajanja posameznih nalog, bo zagotovljena večja preglednost ter tudi odprava podvajanja dela in administrativne ovire, predvsem ko gre za medsektorsko odločanje.

Glede na omenjeno se v naslednjih nekaj letih (okvirno: v naslednjih petih letih) želi razviti in vzpostaviti informacijsko orodje PMO za upravljanje s podatki in informacijami namenjenih podpori odločanju o posegih na slovenskem morju in obali. Želja je razviti napredno PMO, ki bi povezovala različna strokovna področja in omogočala orodja za pretvorbo podatkov v razumljive informacije za končne uporabnike (upravljalci/odločevalci). Rezultati orodij kot so sodobni monitoring, celovit ekološki model (celovit model), aplikacije za oceno stanja itd., bodo kakovostna podpora za integralno upravljanje in presojo o rabi obalnih in morskih virov ter prostora, tako v preventivnem kot aktivnem smislu. Celovit model morskega okolja bi poleg simulacije hidrodinamike vključeval tudi simulacijo ekoloških in biogeokemičnih procesov, in sicer v vodnem stolpcu, na dnu morja, na stiku morja z atmosfero ter na stiku morja z obalo in zaledjem. Za vrednotenje različnih naravnih in antropogenih vplivov na stanje okolja je predvideno, da se v model vključita koncept ekosistemskih storitev in koncept zelene infrastrukture. Če se v model ustrezno poleg ekosistemskih ali okoljskih storitev vključijo tudi družbeni in gospodarski vidiki, bo v procesu modeliranja možno načrtovati tudi druge antropogene storitve prostora in oceniti njihov vpliv na ostale storitve, tako ekosistemske kot tudi druge antropogene storitve. Predvsem pa gre za potrebe ministrstva po skupnem pregledu podatkov, strokovnih in strateških podlagah za Slovenijo in čezmejno. Vzpostavljen sistem bo namenjen uporabi za različne strokovna področja (glej alineje spodaj), njegov osnovni cilj pa je trajnostno upravljanje z obalnimi in morskimi viri.

Razvita PMO za podporo odločanju bo kot celota skupaj z modelom (ali več modeli) sledila konceptu trajnostnega razvoja, ki bo obenem sledil doseganju ciljev dobrega stanja morskega okolja in dolgoročni človekovi dobrobiti. V prihodnosti bi taka platforma lahko omogočila bolj učinkovito oceno stanja, pritiskov in načrtovanje ukrepov, ki so osnovne vsebine pri pripravi NUMO II in spremljanja njegovega izvajanja, ter izvajanja PPP; navajamo nekaj uporabnih možnosti za oceno in analizo:

- Pritiski na morje in obalo: celostno modeliranje, upoštevanje in vrednotenje različnih vplivov,
- model bi v tem primeru služil kot podpora načrtovanju in odločanju o posegih na morju in obali;
- Biogeokemično kroženje snovi in onesnažil: monitoring in modeliranje kroženja snovi predstavljata osnovo za določanje koncentracije snovi (kemijskih elementov, mikroplastike...) v morskem okolju;
- Biotska raznovrstnost: analiza stanja (monitoring) + prognoza (modeliranje);
- Pritiski na avtohtone vrste;
- Ogrožene vrste: modeliranje širših območij (hidrodinamika in ekologija), gnezdenje modelov,
- Tujerodne vrste: modeliranje širših območij (hidrodinamika in ekologija), gnezdenje modelov;
- Razširitev zavarovanih območij na morju: modeliranje kot osnova za odločanje o tem, kje je to možno in smiselno narediti;
- Področje ribištva: ribolovna območja, drstišča, spreminjanje okolja: kakšni so trendi in možni ukrepi?
- Akvakultura: kam ta območja umestiti v prostor, da ne ogrožajo naravnega ekosistema?
- Morfologija: spremembe morfologije v Tržaškem zalivu bi bilo potrebno natančneje spremljati premeščanje sedimentov vpliva tudi na spremembe v koncentraciji onesnažil, ki so vezana na sedimente (Hg, idr) (posodabljanje geomorfologije vsakih 6 let?);

- Podnebne spremembe: ocena trendov, modeliranje scenarijev ker za prihodnost podatkov še nimamo, je na tem področju uporaba modelov ključna za pridobivanje informacij o ekoloških sistemih;
- Vpliv podnebnih sprememb na dvig višine in temperature morja modeliranje, možnosti omilitvenih posegov, vpliv le-teh na ekološko stanje morja, itd;
- Odpadki: viri odpadkov na obali, pritek odpadkov z rekami v morskem okolju premeščanje odpadkov s tokovi (plavajoči odpadki) in sedimenti (vezani odpadki) odstranjevanje odpadkov in mikroplastike: na osnovi hidrodinamičnega modeliranja + pretvorba, razgradnja in bioakumulacija vzdolž prehranjevalne verige;
- Zdravje morskih virov: izboljšanje prehranske varnosti, onesnažila (Hg, Pb...), bioakumulacija vzdolž prehranjevalne verige;
- Ladijski promet: podvodni hrup vpliv na morski ekosistem;
- Dolgoročno spremljanje posledic (okoljskih in socio-ekonomskih) sprejetih ukrepov na ZI, s poudarkom na modrih koridorjih;
- Celovita podpora odločanju pri načrtovanju rabe morskega okolja in različnih ukrepov: gospodarski pritiski vpliv na morje in obalo upoštevanje načel ZI in trajnostnega razvoja, upoštevanje različnih sektorjev (narava, prostor, vode), optimizacija načrtovanja posegov na morju in obali.

Vsekakor je vzpostavitev MPO ambiciozen projekt, ki bo vozlišče za povezovanje in hkrati podlaga za uporabo rezultatov razvoja in raziskav za zagotovitev učinkovite (hitrejše, cenejše in bolj kakovostne) presoje vplivov na okolje (SPVO, PVO). Slednje je ključno za razvoj ob skupnem morju, ki upošteva učinkovito upravljanje z obalnimi in morskimi viri oz. njihovo trajnostno rabo. Posredne rezultate PMO pričakujemo pri izboljšanju: stanja okolja, kakovosti hrane, zdravja prebivalstva RS, splošnega znanja, inovativnosti in prepoznavnosti na mednarodni ravni.

VSEBINA NALOGE

Vsebina je zastavljena kot nadaljevanje naloge iz leta 2021: VI.1 "Vzpostavitev platforme in modela za celovito upravljanje morskega okolja in izmenjavo podatkov". Rezultati izvedenih delavnic iz omenjene naloge so potrdili potrebo po predlagani PMO in usmerili delo za njeno vzpostavitev in možnih virov financiranja. Na delavnicah so inštitucije izpostavile potrebo po MPO, potencialnih koristi in možnosti nadgradnje koncepta platforme, zato v letu 2022 predvidevamo aktivno sodelovanje pri načrtovanju, vzpostavljanju PMO in iskanju tehničnih rešitev ter nenazadnje testiranju tega orodja. Nadaljevali bomo komunikacijo in usklajevanje med sodelujočimi in pripravili predloge za vključevanje novih inštitucij, kot so npr. občine, Luka Koper, itd. za doseganje celostnega spektra pomembnih informacij za upravljanje morskega okolja.

Pomemben del naloge za 2022 bo priprava in upravljanje s podatki na IzVRS za vključitev v MPO. V ta nabor podatkov štejemo posodobljene sloje Zelene infrastrukture, ki vključuje tudi modre in zelene koridorje. V tej fazi je nujno spremljanje in upoštevanje zbiranja podatkov (drugih inštitucij), ki so predvsem pomembni iz vidika razvoja del platforme za izmenjavo podatkov, razvoja orodij za modeliranje okolja in uporabe rezultatov modelov kot podpora pri odločanju o posegih na morju in obali. Izzivi nadaljevanja naloge bodo združevanje podatkov in obdelava le teh za doseganje kakovostnih informacij končnemu uporabniku (odločevalci). Ključna pri tem je analiza posegov s stališča zaloge ekosistemskih storitev v prostoru, s katero se želi smiselno nadgraditi ekonomsko vrednotenje posegov (koristi in stroški). Matematična orodja se želi zasnovati tako, da bo pri modeliranju možno upoštevati tudi načela trajnostnega razvoja (uravnoteženo upoštevanje okolja, gospodarstva in družbe), različne storitve v prostoru (ekosistemske in druge storitve) ter medsebojni vpliv z oceno koristi in stroškov.

V fazi dodajanja in preverjanja podatkov v sklopu PMO bo pomembno upoštevati tudi vrzeli le teh. Informacije o pomanjkljivih ali nezadostnih podatkih za celovito obravnavo stanja okolja bodo podlaga za optimalno načrtovanje in izvedbo monitoringa s sodobnimi metodologijami. Uvajanje naprednih tehnologij je nujno za zagotovitev višje kakovosti podatkov, kar je strateškega pomena za RS. Prednost sodobnih tehnologij, kot sta satelit (Vesolje.si) in samodejna podmornica (Autonomus Underwater Vehicle - AUV), ni le v kakovosti podatkov, temveč tudi v gospodarnosti (nižji obratovalni stroški in ogljični odtis), izobraževanju in razvoju metodologij in osebja, ki ne sme zaostajati za svetovnimi razvojnimi trendi, ampak more biti del le teh.

Predvideva se, da bi dokončna vzpostavitev PMO, pripadajočih orodji in delujočih celostnih modelov trajala več let. Zato je smiselno njeno izvedbo načrtovati po posameznih fazah. Prva faza bi bila vzpostavitev dobrega sodelovanja z vsemi institucijami (projektna skupina), ki so se do sedaj kakorkoli ukvarjale z raziskavami in analizami fizikalnih, kemijskih in bioloških procesov na morju in njegovem vplivnem območju. Za leto 2022 se predvideva izvedbo naslednjih aktivnosti:

- Nadaljevanje vzpostavljenih komunikacij z institucijami, ki so strokovno in raziskovalno povezane z morskim okoljem: NIB - MBP, ARSO, ZRSVN, GIS, URSP, DRSV) + vključevanje drugih institucij, ki lahko pripomorejo k delu,
- Predlagati in sestaviti projektno skupino zgoraj omenjenih organizacij za aktivno in usmerjeno delo pri vzpostavitvi platforme,
- Priprava dokumenta, ki zajema pričakovanja, zahteve, možne tehnične rešitve itd., pomembne za izdelavo Izvedbene naloge za PMO,
- Podrobni pregled dosedanjega dela v Sloveniji – podatki: kateri podatki se zbirajo redno in kateri občasno, kakšni sta kakovost in količina podatkov, kateri izmed zbranih podatkov so primerni za razvoj modelov, katere podatke bi še potrebovali, usmeritve za nadaljnji monitoring,
- Pregled primernih modelov (osnovnih in celovitih) za uporabo v domeni Tržaškega zaliva z možnostjo dodajanja gnezdenih modulov (KP zaliv ali Smedelski zaliv) za specifična območja, ki potrebujejo višjo resolucijo za doseganje bolj uporabnih rezultatov,
- Pregled možnosti in komunikacija s strokovnjaki, ki so opravili ali opravljajo dela na EU projektih iz katerih bi lahko črpali podatke in znanje za platformo,
- Pilotna naloga za uvajanje sodobnih tehnologij v PMO in za zapolnitev vrzeli podatkov, vključno s predlogi novih načinov monitoringa ZI in poudarka na plavih koridorjih,
- Priprava zbirke podatkov, ki bodo vključeni v PMO in priprava razvojnih smernic za predstavitev in procesiranje teh podatkov v PMO,
- Postavitev osnovnega modela in testni zagon. V primeru dobrih rezultatov modela, bodo ti preverjeni in posredovani v recenzijo in nato na PMO,
- Postavitev spletnih servisov (IzVRS) za posredovanje podatkov za analize in uporabo z GIS in drugimi orodji,
- Podrobnejši plan dela za leto 2023 za nadaljevanje projekta.

PREDVIDENI REZULTATI NALOGE

1. Zbirka podatkov za vključitev v PMO – interna posodobitev IzVRS baze (strojna in podatkovna) kar zajema posodobitev upravljanja ter posredovanja podatkov in prilagoditve združevanju PMO. Hkrati je nujno pripraviti zbirko podatkov in informacij za NUMO II in ostale naloge. Rezultati naloge bodo učinkovito in kakovostno upravljanje in procesiranje IzVRS izdelkov, posledično hitro posredovani naročnikom (PMO in drugod).
2. Sodelovanje pri oblikovanju PMO – Priprava dokumenta, ki vsebuje idejna in tehnična izhodišča pomembna za oblikovanje informacijskega sistema vključno z nalogo za tehnično izvedbo PMO. Aktivno sodelovanje in komuniciranje s pripravljavci izvedbenega načrta PMO.
3. Pilotna naloga vključevanja naprednih tehnologij v PMO – V tem sklopu bomo preverili možnosti (teoretične in tehnične) za vključevanje sodobnih metodologij (tehnologij), kot sta satelit in avtomatska podvodna plovila v koncept PMO. Predvsem je pomembno ugotoviti, kako bodo te tehnologije pripomogle k zapolnitvi podatkovnih vrzeli, ki smo jih zaznali in delno opredelili na delavnicah. Uporabnost satelitskih podatkov bo preverjena na dveh primerih (antropogenih in rečnih vplivov na okolje) in vključena v rezultate iz prve točke (v platformo). V poročilu bodo zajeti rezultati testne uporabe satelita. Pripravljen bo pilotni projekt uporabe AUV za namene PMO, na področju nadgradnje monitoringa s poudarkom na ZI (predvsem modrih koridorjev in informacij iz vodnega stolpa), kjer opažamo največje vrzeli v podatkih. V sodelovanju z ostalimi inštitucijami bomo pripravili dokument za pilotno nalogo, ki bo izhodišče za poskusni raziskovalno razvojni projekt v naslednjem letu.
4. Postavitev osnovnega modela in študija postavitve celovitega modela – Začetna študija obstoječih modelov in možnosti uporabe v domeni Tržaškega zaliva, obale in zaledja bo podlaga za določanje primernega orodja (modela) za predlagano domeno. Pomemben del naloge bo določiti dva tipa modela, med njima enega enostavnega, ki bi ga poskusno zagnali v zaključni fazi naloge. Poudariti je potrebno, da je za uspešni zagon pomembna razpoložljivost osnovnih podatkov, ki jih v prvi vrsti pričakujemo s strani PMO. Rezultati modela (napovedi) bodo nadgradile uporabnost PMO in pospešili procese pretvorbe podatka v informacijo. Drugi del zadnje faze naloge je študija koncepta celovitega modela. Zaradi kompleksnosti takih sistemov je postavitev celovitega modela dolgotrajen in zahteven proces. Nujno je vključevanje številnih strokovnjakov, morda tudi iz tujine,

za doseganje stabilnega in kakovostnega modeliranja. Dokument (poročilo) bo vseboval študijo in pregled celostnih modelov in predlog primernega modela za domeno slovenskega morja in zaledja.

ROKI ZA IZDELAVO NALOGE

Tekom celotne naloge z naročnikom poteka aktivna komunikacija in poročanje o poteku dela. Za predajo rezultatov dela so predvideni trije mejniki:

- Mejniki 1: Izdelava dokumenta - Idejna zasnova PMO in orodji za upravljanje z morskim okoljem. Dokument bo podlaga za organizacijo (izdelovalca), ki bo določena za izvedbo dokumenta Naloge tehnične izvedbe PMO. Rok: 17.3.2022.
- Mejniki 2: Vmesno poročilo o poteku del pri vzpostavljanju PMO in vključevanju podatkov v PMO. Poročilo bo vsebovalo seznam podatkov in metapodatkov ter priporočila za nadaljnji razvoj po usklajenih zahtevah. Rok: 16.6.2022.
- Mejniki 3: (1) Vzpostavitev spletnih servisov in testiranje delovanja med deležniki PMO. Priprava načrta za naslednje nadgradnje in idejna zasnova za GIS vtičnik, (2) Priprava okolja in podatkov za postavitev osnovnega modela za oceno stanja okolja, (3) Poročilo o izvedbi tesnih zagonov osnovnega modela z vključevanjem morebitnih rezultatov modela. Poročilo bo vključevalo študijo vzpostavitve celovitega modela in predlogo za bodoče delo na izbranem »primernem« modelu, (4) Načrt vključevanja sodobnih tehnologij (Satelit in AUV) za potrebe monitoringa in drugih strateško pomembnih projektov, ki so del PMO ali v sklopu razvojno raziskovalnih projektov. Polege uporabe teh tehnologij bodo preverjene tudi alternativne možnosti monitoringa za doseganje zastavljenih ciljev. V poročilo bo tudi vključen plan dela za naslednje leto (2023) Rok: 15.12.2022.

Glede na kompleksnost naloge, udeležnosti številnih inštitucij in potrebnih finančnih sredstev za vzpostavitev PMO, ki so v tej fazi ocenjena na okoli 2.500.000 EUR, je vzporedno s to nalogo predvidena tudi naloga priprave projekta za vključitev vzpostavitve PMO v Načrt za okrevanje in okrepitev. V primeru, da se ta vzporedna naloga ne bo začela v drugem letu, se z veliko verjetnostjo pričakuje, da bo obseg in rezultate te naloge treba prilagoditi sami vrednosti te naloge!

VREDNOST NALOGE

Stroški dela IzVRS	Stroški dela zunanji izvajalci
88.200 EUR	60.000 EUR

SPREMLJEVALCI NALOGE

- Bojan Dejak (MOP)
- dr. Mitja Bricelj (MOP)
- dr. Sašo Šantl (IzVRS)
- dr. Rok Soczka Mandac (IzVRS)

5.2 Razvoj sistema za podporo odločanju o rabi površinskih voda

OBRAZLOŽITEV SPREMEMBE

Obseg naloge se zaradi vključitve naloge 9 s predmetno spremembo Programa dela zmanjša. Zaradi vključitve naloge 9 se manjša obseg naloge. Pri nalogi se bo za predvidoma en mesec zamaknilo izvajanje zadnjih dveh faz naloge, to sta (i) izvedba večkriterijske analize primernosti rabe vode in (ii) izdelava slojev možnosti rabe vode ter prikaz primernosti površinskih voda za rabo. Do konca leta bodo kot načrtovano pripravljene vsi potrebni vhodni podatki za izvedbo večkriterijske analize, medtem ko se bo zamaknilo umerjanje uteži in prilagajanje enačb ter posledično končno vrednotenje rezultatov. Ker so rezultati večkriterijske analize glavni vhodni podatek za pripravo slojev prikaza možnosti in primernosti voda za rabo, bo zamaknjena tudi izdelava teh kart. Zamik dela na nalogi ne bo vplival na pripravo ocene vrednosti izbranih merodajnih pretokov vzdolž linij dVTPV. Vrednost naloge se zaradi zmanjšane obsega dela zmanjša v delu za IzVRS z 98.000 EUR na 88.800 EUR. Vrednost naloge za zunanje izvajalce se ne spreminja. Skupna vrednost naloge po spremembi znaša 98.800 EUR. Preostala sredstva z naloge 5.2 se v vrednosti 9.200 EUR prerazporedijo na nalogo 11 v delu vrednosti za stroške dela IzVRS.

IZHODIŠČA ZA IZVEDBO NALOGE

Naloga izhaja iz Programa ukrepov Načrta upravljanja voda 2016-2021, iz ukrepa R1b1 »Sistem za podporo odločanju o rabi voda«. Ukrep obsega analizo obstoječe rabe voda, analizo količinskega

stanja podzemnih in površinskih voda, analizo razpoložljivih količin vode, analizo ranljivosti vodnega okolja in omejitve rabe voda.

V letih 2020 in 2021 so bila v skladu z nalogo iz programa dela IzVRS razvita izhodišča sistema za podporo odločanju in metodologija sistema za podporo odločanju o rabi površinskih voda z naslednjimi rezultati:

- priprava slojev, razvoj metode in njena uporaba za določitev karakterističnih pretokov v izbranih točkah na mreži vodotokov s prispevno površino nad 10 km²;
- določitev Qes v izbranih točkah na podlagi ocenjenih karakterističnih pretokov;
- vzpostavitev izhodišč metodologije za določanje referenčne hidrologije na podlagi podrobne analize referenčnega hidrološkega stanja za 6 testnih primerov;
- ocena količine razpoložljive vode za rabo za vsako VTPV;
- ocena razpoložljivih količin vode za rabo glede na predviden vpliv podnebnih sprememb in ocenjeno referenčno hidrološko stanje,
- vzpostavitev metodologije za ocenjevanje referenčnega hidrološkega stanja v izbranih točkah,
- vzpostavitev izhodišč metodologije za ocenjevanje hidrološko razpoložljivih količin vode na vodotokih z ne-kraškim porečjem (točke na vodotokih s prispevno površino nad 10 km² pred in za sotočjem ter na pritoku),
- povezovanje z razvojem sistema za podporo odločanju o rabi podzemnih voda,
- priprava večslojnih podlag, ki bodo služile kot osnova za upoštevanje ranljivosti vodnega okolja in sektorskih potreb pri ocenjevanju razpoložljivih količin vode.

V skladu z vsebino ukrepa »Sistem za podporo odločanju o rabi voda« (šifra: R1b1) bo v naslednjih letih treba nalogo nadgraditi z rezultati naloge Razvojna podpora pri oblikovanju sistema za podporo odločanju o rabi voda in jo z združiti z nalogo Razvoj sistema za podporo odločanju o rabi podzemnih voda. Na ta način bo možno odločanje o rabi voda vključiti v informacijske sisteme rabe vode.

NAMEN IN CILJI NALOGE

Namen naloge je podpora strateškemu in odločevalskemu načrtovanju rabe površinskih voda in oceni primernosti vodnih teles površinskih voda za rabo voda ter dolgoročnim napovedim razpoložljive vode.

Cilj naloge je razviti metodologijo za spremljanje razpoložljivih količin površinske vode ter nuditi podporo pri odločanju o rabi vode, cenovni politiki in oceni verjetnosti doseganja okoljskih ciljev. Naloga je zasnovana tako, da bodo rezultati naloge lahko vključeni v zasnovo platforme digitalizacije prostora in okolja za področje rabe vode.

VSEBINA NALOGE

V sklopu naloge bodo izdelane ocene primernosti vodnih teles in odsekov vodotokov za nadaljnjo rabo površinskih voda z upoštevanjem ranljivosti vodnega okolja, podnebnih sprememb in sektorskih potreb po rabi voda, ob upoštevanju ciljev varstva narave in stanja voda. Rezultati naloge bodo lahko v pomoč pri strateškem in odločevalskem načrtovanju rabe voda in osnova za doseganje ciljev trajnostne rabe vode.

Koraki:

1. Vzpostavitev izhodišč in razvoj metodologije za ocenjevanje hidrološko razpoložljivih količin vode na vodotokih s porečji s kraškimi značilnostmi.
2. Povezovanje metodologij za ocenjevanje hidrološko razpoložljivih količin vode na vodotokih s kraškim in ne-kraškim porečjem.
3. Dopolnitev večslojnih podlag s podatki o sektorskih potrebah in ranljivosti vodnega okolja.
4. Prikaz primernosti rabe površinskih voda za nadaljnjo rabo z upoštevanjem vseh zbranih podatkov, ocenjenega referenčnega hidrološkega stanja in prepoznanih omejitev.
5. Projekcija hidrološko razpoložljivih količin vode za rabo glede na vplive pričakovanih podnebnih sprememb.
6. Sodelovanje z GeoZS z namenom povezovanja sistema za podporo odločanju o rabi površinskih voda z sistemom za podporo odločanju o rabi podzemnih voda.

PREDVIDENI REZULTATI NALOGE

1. V 1. faznem poročilu se pripravi podrobnejši plan izvedbe naloge, njene vsebinske in časovne prilagoditve. Prikaže se tudi izhodišča že vzpostavljenih metodologij in nakaže njihov morebitni nadaljnji razvoj, dopolnitve in nadgradnje.

2. V nadaljevanju se prikaže metodologija ocenjevanja hidrološko razpoložljivih količin vode na vodotokih s porečji s kraškimi značilnostmi.
3. Prikaže se strnjen pregled skupne metodologije za ocenjevanja hidrološko razpoložljivih količin vode z navodili za uporabo na izbranem primeru.
4. Predstavi se izračun referenčne hidrologije (sQs in sQnp) v skrajnih dolvodnih točkah na podrobnejših VTPV.
5. Povezava rezultatov pri odločanju o rabi voda.
6. Izdela se skupno poročilo o izvajanju naloge.

Izračun referenčne hidrologije bo služil:

- Analizi hidroloških obremenitev in vplivov na stanje površinskih voda in vodotokov.
- Analizi razlik referenčnega in merjenega hidrološkega stanja.
- Analizi razlik med Qes, ki so določeni skladno z Uredbo o Qes, in temeljijo na merjenjih pretokih, ter QesR, ki predstavljajo referenčni ali naravni ekološko sprejemljiv pretok, in temeljijo na podatkih referenčne hidrologije (naravni pretoki brez antropogenega vpliva).
- Kot vhodni podatki za oceno ranljivosti okolja (npr. v primerih, ko je merjeni karakteristični pretok sQs manjši od QesR).

Kaj bo upravljanje z vodami pridobilo z nalogo:

- Zmanjšanje administrativnih bremen: rezultati bodo v pomoč pri podeljevanju vodnih pravic na Oddelku za vodne pravice DRSV.
- Metodologija omogoča oceno karakterističnih in naravnih pretokov v poljubni nemerjeni točki rečne mreže (pod določenimi pogoji kot npr. prispevna površina nad 10 km² in podobno).
- Podatki o tem, kje v Sloveniji so vodotoki z večjim ali manjšim potencialom za nadaljnjo rabo voda (kartografski/podatkovni prikaz, ki bo osveževan z novimi vodnimi pravicami in posodobljenimi podatkovnimi sloji).
- Platformo za digitalizacijo (informacijski sistem rabe vode) skladno s Strateškim načrtom za digitalizacijo prostora in okolja na Ministrstvu za okolje in prostor

Izdelovalec pri izvedbi naloge sodeluje z naročnikom, upošteva njegove usmeritve in predvideni postopek za izvedbo nalog.

Izvedba naloge vključuje tudi pripravo podrobnejših obrazložitvev in pojasnil posameznih vsebin ter vmesno poročanje o poteku naloge na rednih sestankih med izvajalcem in naročnikom (dvakrat mesečno).

ROKI ZA IZDELAVO NALOGE

- Mejniki 1: 1. fazno poročilo: 30. 3. 2022
- Mejniki 2: 2. fazno poročilo: 15. 6. 2022
- Mejniki 3: 3. fazno poročilo: 30. 9. 2022
- Mejniki 4: Osutek končnega poročila: 10. 12. 2022
- Mejniki 5: Končno poročilo: 24. 12. 2022

VREDNOST NALOGE

Stroški dela IzVRS	Stroški dela zunanji izvajalci
88.800 EUR	10.000 EUR

SPREMLJEVALEC/I NALOGE (MOP/ARSO/DRSV)

- dr. Leon Gosar (DRSV)
- mag. Jana Meljo (DRSV)
- dr. Katarina Zabret (IzVRS)

8. Nepredvidene naloge, tekoča podpora MOP

OBRAZLOŽITEV SPREMEMBE

Obseg naloge se zaradi vključitve naloge 9 s predmetno spremembo Programa dela zmanjša. Vrednost naloge se zaradi zmanjšane obsega dela zmanjša z 10.000 EUR na 4.000 EUR. Skupna vrednost naloge po spremembi znaša 4.000 EUR. Preostala sredstva z naloge 5.2 se v vrednosti 6.000 EUR prerazporedijo na nalogo 11 v delu vrednosti za stroške dela IzVRS.

IZHODIŠČA ZA IZVEDBO NALOGE

Strokovna pomoč MOP v primeru nepredvidenih nalog v letu 2022.

CILJ IN NAMEN NALOGE

Cilj in namen naloge je zagotoviti podporo MOP v primeru nepredvidenih nalog v letu 2022.

VSEBINA NALOGE

Vsebina naloge se podrobneje opredeli v primeru, da se pokažejo potrebe po izvedbi nepredvidene naloge v letu 2022. Vsebino naloge zagotovi predlagatelj naloge na MOP/DRSV/ARSO.

PREDVIDENI REZULTATI NALOGE

Rezultati naloge se nanašajo na vsebino nepredvidene naloge in lahko obsegajo strokovna gradiva, mnenja, pripombe h komentarjem ali predlogov in dopolnitev prejetih gradiv pri naročniku, ter ostalih stroškov, ki jih vnaprej ni bilo mogoče predvideti.

ROKI ZA IZDELAVO NALOGE

- Aktivnosti trajajo do 31. 12. 2022.

VREDNOST NALOGE

Stroški dela IzVRS	Stroški dela zunanji izvajalci
4.000 EUR	/

SPREMLJEVALCI NALOGE

- Naročnik (MOP/ARSO/DRSV)
- Manca Čarman (IzVRS)

11. Strokovne podlage za sprejem Uredbe o metodologiji in podrobnejših pogojih za utemeljitev odstopanja od okoljskih ciljev zaradi gradnje HE nad 10MW v skladu s 56. Členom Zakona o vodah (ZV-1)

IZHODIŠČA ZA IZVEDBO NALOGE

Zakon o vodah (v nadaljevanju: ZV-1) v 56. členu določa, da lahko vlada za posamezno vodno telo določi, da se cilji doseganja dobrega stanja, dobrega ekološkega potenciala ali preprečevanja poslabšanja stanja vodnih teles ne dosežejo, če je do poslabšanja prišlo zaradi fizičnih sprememb vodnega telesa zaradi nove človekove dejavnosti, ali pa, da se ne doseže cilj preprečevanja poslabšanja stanja vodnega telesa površinske vode iz zelo dobrega v dobro stanje zaradi nove dejavnosti trajnostnega razvoja, če so izpolnjeni pogoji določeni v predmetnem členu. V šestem odstavku 56. člena ZV-1 je pooblastilo vladi da predpiše podrobnejše pogoje za določanje pogojev oziroma ugotavljanje izjem iz navedenega člena.

VSEBINA NALOGE

V sklopu predmetne naloge bodo v prvem delu izvedene aktivnosti:

- podan nabor fizičnih sprememb vodnega telesa zaradi nove človekove dejavnosti, ki bo temeljil na razpoložljivih podatkih in študijah, ki lahko povzročijo poslabšanje stanja voda in zahtevajo utemeljitev izjeme,
- podana področja rabe voda, za katera bo treba po zaključku te naloge pripraviti podrobnejše metode in pogoje za utemeljitev izjem (na primer področje hidroenergetike, zmanjševanja poplavne in erozijske ogroženosti, in podobno),
- podana splošna izhodišča za utemeljitev izjem po navedenih pogojih z opredeljenim časovnim sosedjem njihovega utemeljevanja.

V drugem delu naloge bodo pripravljene podrobnejše metode in pogoji za utemeljitev izjeme za področje rabe voda za proizvodnjo električne energije v hidroelektrarnah z instalirano močjo nad 10 MW.

Pri izdelavi strokovnih podlag se upoštevajo vse dosedanje, že izdelane relevantne strokovne podlage na temo določitve odstopanja od okoljskih ciljev ter strokovno navodilo Evropske komisije št. 36 (izjeme od okoljskih ciljev v skladu s členom 4(7); nova preoblikovanja fizičnih značilnosti teles površinske vode, spremembe gladine podzemne vode ali nove dejavnosti trajnostnega razvoja).

CILJ IN NAMEN NALOGE

Glede na podana izhodišča in vsebino naloge je namen naloge za ministrstvo pripraviti strokovne podlage za pripravo področnega predpisa, pri čemer se določijo podrobnejša izhodišča za utemeljevanje sledečih pogojev:

- izkazan je javni interes (v nadaljevanju: Pogoj 1a),
- koristi, ki jih imajo nova preoblikovanja in spremembe za zdravje in varnosti ljudi ali trajnostni razvoj, so večje od koristi, ki jih ima doseganje ciljev za okolje in družbo (v nadaljevanju: Pogoj 1b),
- koristnih ciljev, ki se dosežejo s fizičnimi spremembami vodnega telesa, zaradi tehnične neizvedljivosti ali nesorazmernih stroškov ni mogoče zagotoviti na način, ki bi imel manjše škodljive posledice na okolje (v nadaljevanju Pogoj 2),
- izvedeni bodo tehnično izvedljivi in sorazmerni ukrepi, s katerimi se ublaži škodljive vplive na stanje voda (v nadaljevanju: Pogoj 3),
- razlogi za spremembe morajo biti posebej navedeni in obrazloženi v državnem prostorskem načrtu ali drugem aktu in povzeti v načrtu upravljanja (v nadaljevanju: Pogoj 4),
- sprememba ne ogroža doseganja ciljev, ki se nanašajo na dobro stanje ali dober ekološki potencial voda na drugih vodnih telesih znotraj istega območja, za katere izjema ni določena (v nadaljevanju: Pogoj 5).

Glede na pripravljena izhodišča za utemeljevanje navedenih pogojev se v okviru naloge podrobneje opredeli postopek, metode in pogoje za ugotavljanje izjem za primere umeščanja in graditve hidroelektrarn z instalirano močjo nad 10 MW.

REZULTATI NALOGE

V sklopu naloge so predvideni naslednji rezultati:

1. Okvirne smernice z:
 - naborom fizičnih sprememb vodnega telesa zaradi nove človekove dejavnosti, ki lahko zahtevajo utemeljitev izjeme,
 - naborom področij rabe voda, za katera bo treba po zaključku te naloge pripraviti podrobnejše metode in pogoje za utemeljitev izjem,
 - opredelitvijo časovnega sosledja za utemeljevanje po posameznih pogojih,
2. Okvirne smernice za podporo utemeljevanju po:
 - Pogoj 1a: ugotovitev izkaza javnega interesa,
 - Pogoj 3: izvedba vseh tehnično izvedljivih in sorazmernih ukrepov, s katerimi se ublaži škodljive vplive na stanje voda zaradi HE,
 - Pogoj 4: navedba razlogov za gradnjo HE in njeno navedbo in obrazložitev v državnem prostorskem načrtu ali drugem aktu in povzetje v načrtu upravljanja voda,
 - Pogoj 5: zagotovitev doseganja ciljev, ki se nanašajo na dobro stanje ali dober ekološki potencial voda na drugih vodnih telesih znotraj istega območja, za katere izjema ni določena.
3. Strokovna podlaga za podporo utemeljevanju po Pogoj 1b: priprava metode in pogojev za preveritev in oceno ali so koristi, ki jih ima HE in njeni vplivi za zdravje in varnost ljudi ali trajnostni razvoj, večje od koristi, ki jih ima doseganje okoljskih ciljev za okolje in družbo,
4. Strokovna podlaga za podporo utemeljevanju po Pogoj 2: priprava metode in pogojev za ugotovitev da koristi, ki se dosežejo z izgradnjo HE, zaradi tehnične neizvedljivosti ali nesorazmernih stroškov ni mogoče zagotoviti na način, ki bi imel manjše škodljive posledice na okolje.

Tekom izvajanja naloge se bodo redno izvajali usklajevalni sestanki med naročnikom in izvajalcem. Če ne bo tekom projekta drugače določeno, se bodo usklajevalni sestanki izvajali vsakih 14 dni.

ROKI ZA IZDELAVO NALOGE

Predaja končnega poročila s podanimi strokovnimi podlagami in smernicami: 24.12. 2022.

VREDNOST NALOGE

Stroški dela IzVRS	Stroški dela zunanji izvajalci
27.000 EUR	18.300 EUR

SPREMLJEVALCI NALOGE

- Bojan Dejak (MOP)
- dr. Sašo Šantl